

Szerkesztői jegyzet

Az *elsivatagosítás* elérte a gyermekszínjátszást, az országos gyermekszínjátszó találkozót is.

A fene se gondolta volna, hogy ilyen hamar... Jobb pillanatokban reméltük, hogy mi nem kerülünk sorra. A rosszabbakban, és ebből több volt, csak azt, hogy nem ilyen gyorsan...

„Nem tudunk jobbat”, „nincs vele baj”... „nem is kéne változtatni”... De azért mégis: amibe lehet, abba belenyúlunk, hogy minden a kezünk nyomát viselje, kitörölhetetlenül. Valamit tenni kell, ezért ami sorra kerül, azt lehetetlenné tesszük. Ha másképp nem megy, akkor megváltoztatunk minden feltételt, ami eddig működni engedte. Jelesül: nem írjuk ki a pályázatokat. Vagy csak fél évvel később, mint eddig. Vagy, ha már valamiért kiírtuk, akkor nem fizetjük ki. Avagy éppen előfinanszírozást kérünk. És, ha mindez nem elég, akkor van még néhány trükk a tarsolyban, megfelelő pillanatban előrántjuk majd.

Mint egy rossz társasjáték: tanuljunk gonoszul!

Jó, persze ebben a rengeteg keserűség mellett lehet némi túlzás is. Talán csak közönyből, talán nemtörődömségből, talán csak dilettantizmusból történt, és lehet, hogy mindez nem tudatos.

De ettől még a tény itt van, és nem könnyű akármit is kezdeni vele: két évtized évenként megvívott harca és sikere után idén először történt meg, hogy képtelenek voltunk az ártó szándékot elhárítani. Húsz év után idén először nem lehetett biztosítani a Weöres Sándorról elnevezett felmenő rendszerű találkozó megszervezését – ami pedig az ország egyik legnagyobb gyermek-kulturális programsorozata: a rendszer középső lépcsőjét ki kellett robbantani. Annyira későn írta ki és bírálta el a Nemzeti Kulturális Alap a 2012-es esztendő első félévére vonatkozó pályázatait, hogy a regionális bemutatók megszervezése lehetetlenné vált. Ha valamiről május végén hoznak döntést, akkor azt nem lehet május elejére vagy közepére megszervezni. És az előfinanszírozásra képtelen – hosszú ideje, cseppenként hullajtva, néha eret vágva, hogy hadd ömöljön, így vagy úgy, de sikeresen kivéreztetett – kulturális intézmények és a kulturális területen talán még rosszabb helyzetben lévő civil szervezetek teszik a dolgukat: azt, ami éppenséggel állami feladat is lehetne. Próbálják a mindenkori pályázatoknak kiszolgáltatva biztosítani annak lehetőségét, hogy gyerekek és fiatalok színházzal, színjátszással foglalkozhassanak (azért, hogy gyerekeink tanulhassanak, hogy fejlődhessenek – ki ne tudná manapság, hogy mennyi haszna van ennek; még politikusok, főhivatalnokok is szajkózzák, alkalom adtán). Évtizedek alatt nem lehet beláttatni azt a mindenkori a hatalommal (ebben sáros mindenki, itt ugyan nem lehet „előzőkormányozni”, „elmúltnyolcesztendőzni”, egymásra mutogatni), hogy ezt az egészet nem kellene minden évben versenyeztetni, és a szervezői energiák jelentős részét megcsapolni a pénzért futtatott, teljesen felesleges körökkel.

Idén nem volt regionális színjátszó találkozó. Eddig minden évben hat volt ebből, idén egy sem. Nagy kár érte. Sok-sok csoportnak tette lehetővé a fellépést: ide már a továbbjutás önmagában is nagy sikert jelentett, hiszen ott már többnyire csak arany minősítésűek voltak. Ezen kívül szereplési alkalmat jelentett (ebből végképp kevés van, csak pénzből van kevesebb), amire készülni kellett. A regionális bemutató már csak azzal is fejlesztette az előadásokat, hogy a csoportok tovább dolgoztak azokon – volt külső készítés, ami, valljuk be, jól jön néha, főként olyankor, ha éppen lankadna a belső. Jó esetben a regionális bemutatók tömegeknek adták meg a fesztiválélményt: nemcsak a mindenkori „krémnek”, annak a 25-30 csoportnak, akik bejutottak az országos fesztiválra. A regionális bemutatók tisztítótűzén keresztül jutva rengeteget javultak a produkciók az ismételt fellépéssel, ismételt zsűrizéssel – ez az esetek többségében igaz volt. És ez az esztendő jelentősen, a csoportok számában, résztvevői létszámban egyaránt megfaragta az országos fesztivál mezőnyét is – erről később bővebben lesz szó.

A másik súlyos probléma ebből az esztendőből: annyira nincs pénzük az iskoláknak és a településeknek, hogy sok helyütt elemi problémát jelentett az országos találkozó megyei bemutatóira történő eljutás: összeszedni a pénzt a buszra egyre gyakrabban vált megoldhatatlanná. Ha valahol örült a fenntartó a regionális elmaradásának – ilyen példa szerepel lapunkban is –, annak ez volt az oka: megtakarítható egy utazás költsége. A várható „ki a gazda” helyzetben (amikor az iskola eddigi fenntartója már örömmel mond le minden költségről, az újak meg esze ágában sem lesz fizetni) ez a probléma közeljövőnkben még több gondot fog jelenteni – ehhez feltehetőleg nem kell jóstehetség...

Hogy a kör bezáruljon: az a két évtizedes rombolás, ami a közművelődési hálózat területén történt (láttelel: pártsemleges barbarizmus), végképp ellehetetleníti azokat az intézményeket, amelyek fogadóképesek lennének a gyermekszínjátszás fórumainak megszervezésére.

Szokás szerint a zsűritagokat kértük meg, hogy írjanak a találkozó egyes eseményeiről. Minden megyei bemutatóra két-két kollégát sikerült delegálni. Nos, nem volt könnyű elérni, hogy legalább egy-egy fő írjon is valamit a látott esemény kapcsán. De kárpótlásként nemcsak zsűritagoktól érkezett beszámoló: a Baranya megyei kollégáink mind a gyermekszínjátszók, mind a diákszínjátszók találkozó kapcsán kifejtették véleményüket.